

ما توجهی به مساله سیاسی فارابی نداریم

غلامرضا اعوانی در نشست با بیان اینکه فارابی را نمی‌توان به سادگی شرح داد اما ما به برخی از نکات مهم در زندگی اش اشاره می‌کنیم افزود: او را معلم ثانی از سوی مسلمانان نامیده اند.

غلامرضا اعوانی در نشست با بیان اینکه فارابی را نمی‌توان به سادگی شرح داد اما ما به برخی از نکات مهم در زندگی اش اشاره می‌کنیم افزود: او را معلم ثانی از سوی مسلمانان نامیده اند.

به گزارش خبرگزاری مهر، استاد بازنشسته فلسفه و رئیس سابق مؤسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران روز اختتامیه کنگره فارابی که از سوی مؤسسه مطالعات فرهنگی و اجتماعی برگزار شد به سخنرانی پرداخت.

غلامرضا اعوانی در این نشست با بیان اینکه فارابی را نمی‌توان به سادگی شرح داد اما ما به برخی از نکات مهم در زندگی اش اشاره می‌کنیم افزود: او را معلم ثانی از سوی مسلمانان نامیده اند. در غرب هم با ترجمه آثار فارابی آنها هم به او معلم ثانی گفتند. اما ارسطو را معلم اول می‌نامند چرا؟

او پاسخ داد: ارسطو اولین کسی بود که علوم را تدوین کرد و اولین کتاب را در این زمینه تالیف کرد. ما پیش از ارسطو منطق مابعدالطبیعه، زیست‌شناسی و ... نداشتیم و از این رو او معلم اول است. درست است که اولین فیلسوف مسلمان کندی بود اما نتوانست موضوع و مبادی علوم و نسبتشان را نشان دهد و تالیفاتش مورد استفاده ابن سینا قرار بگیرد.

اعوانی با بیان اینکه فارابی جهان بینی را ابداع کرده است افزود: ارتباط حکمت و نبوت خیلی مهم است و فارابی این ارتباط را برقرار کرده است. فارابی می‌گوید حکمت بین نبی و حکیم اشتراک لفظی نیست بلکه اشتراک معنوی است اینکه نبی از طریق عقل فعال دریافت می‌گیرد مهم است. حکیم با عقل دریافت الهی را می‌گیرد اما فیلسوف با عقل و خیال می‌گیرد چیزی که کمال فارابی است، را نقص می‌دانند. خیال هم از طریق عقل است.

او ادامه داد: از مزیت نبی بر فیلسوف این است که جزئیات را می‌بیند و همه چیز را تشخیص می‌دهد. از سوی دیگر فارابی بحث خیال را در معرفت‌شناسی باز کرده است و این هم کمال دیگر فارابی است.

این استاد فلسفه بزرگترین دستاورد فارابی را مدینه فاضله دانست و بیان کرد: لفظ مدینه که مبتنی بر فضیلت باشد خیلی مهم است. ما توجهی به مساله سیاسی فارابی نداریم در حالیکه یهودی‌ها از جمله اشتراوس در کتاب فلسفه سیاسی خود منبعش فارابی بوده است.

البته مهدی زیاد روی فارابی کار کرده است. در یونان فقط مدینه پلیس را اصل می‌گیرند اما اینجا فارابی مدینه را حالت جهانی می‌دهد و آن را به دقت در کتابش بیان می‌کند.

به گفته اعوانی، رییس مدینه هم صفات پیامبر را دارد و اگر نباشد جانشینانش باید همان صفات را باید داشته باشند و حتماً حکیم باشند. البته اضافاتی هم دارد که در کتاب هایش بیان شده است.

او گفت: غایت سعادت است. امروز ما از رفاه حرف می‌زنیم. یونانیان از حکیم سعادت حرف می‌زنند و خدا تنها موجودی است که حکیم است و فقط انسان به حکمت می‌رسد. فیثاغورث به همین دلیل می‌گوید خدا حکیم است و ما فقط دوستدار حکیم هستیم.

اعوانی با بیان اینکه فلسفه باید با حکمت در ارتباط باشد درحالیکه در دوره مدرن قطع شده است گفت: فارابی دوازده شرط را برای فیلسوف پیامبر در نظر می‌گرفت.

او از فارابی و تأثیرش بر غرب گفت و عنوان کرد: چند کتاب بیشتر از او ترجمه نشده اما همین‌ها بسیار مهم است او یک موسیقیدان بزرگ بوده و موسیقی کبیر بهترین کتاب درباره موسیقی علمی نوشته شده است. فارابی خیلی نیکو می‌نواخته است.